

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-081 Opole

Opole, 13 sierpnia 2026 r.
PS.I.431.4.9.2026.WM

**Pan
Krzysztof Soberka
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kluczborku
ul. Zamkowa 6a
46-200 Kluczbork**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczborku
ul. Zamkowa 6a, 46-200 Kluczborku

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

art. 28. ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U z 2025 r. poz. 428); art. 31 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2026 r. poz. 79); art. 6 ust. 4 pkt 4 z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158).

3. Zakres kontroli:

- 1) przedmiot kontroli:** realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹;
- 2) okres objęty kontrolą:** od 1 stycznia 2025 r. do dnia kontroli.

4. Rodzaj kontroli: kompleksowa

¹ Dalej nazywana „ustawą”.

5. **Tryb kontroli:** zwykły

6. **Termin kontroli:** 22 – 24 kwietnia 2026 r.

7. **Skład zespołu kontrolnego:**

- **Wojciech Medoliński** - Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- **Jakub Krajewski** - Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

8. **Kierownik jednostki kontrolowanej:**

Pan Krzysztof Soberka, Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczborku, pełniący funkcję od 1 czerwca 2004 r.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

Pomimo stwierdzenia nieprawidłowości uznano, że mają one charakter incydentalny i nie wpływają w sposób znaczący na realizację zadań wynikających z ustawy, dlatego **pozytywnie z uchybieniami** ocenia się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczborku² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;

² Nazywanego dalej „OPS w Kluczborku”

- sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- działania podejmowane przez organ właściwy wierzyciela w celu dochodzenia należności od dłużników alimentacyjnych w tym analiza stanu ich zadłużenia oraz wysokości wyegzekwowanych środków;
- realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do budżetu państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- braku jednostek redakcyjnych w przypadku przytaczanego w podstawie prawnej wydawanych decyzji aktu wykonawczego;
- prowadzenia metryk spraw w sposób niezgodny z art. 66a § 2 k.p.a.;
- błędów formalnych na drukach przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych;
- kumulacji kilku postępowań na jednym wydruku metryki w przypadku decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia z funduszu alimentacyjnego, co narusza art. 66a § 2 k.p.a.;
- znacznego opóźnienia w podjęciu przez organ właściwy dłużnika działań wobec dłużnika alimentacyjnego w sprawie zakończonej wydaniem decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych z dnia 29 sierpnia 2025 r. nr ŚRiA.4141.28.2025.MON;
- potencjalnego naruszenia przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia Dyrektywy 95/46/WE (Ogólne Rozporządzenie o ochronie danych), w związku z działaniami podjętymi wobec dłużnika alimentacyjnego.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

- prawidłowości upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;

- terminowości ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;
- działania podejmowane przez organ właściwy wierzyciela w celu dochodzenia należności od dłużników alimentacyjnych;
- realizacji obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do budżetu państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Ustalenia kontroli

W okresie objętym kontrolą OPS w Kluczborku przyjął **136** wniosków o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W postępowaniach zainicjowanych tymi wnioskami organ wydał **122** decyzje przyznające prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i **6** decyzji odmawiających prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ponadto, **2** z przyjętych wniosków zostało pozostawiony bez rozpoznania na podstawie § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341)³, zaś w przypadku **6** wniosków podjęto decyzję o umorzeniu postępowania.

W okresie objętym kontrolą OPS w Kluczborku wydał **9** decyzji w przedmiocie uznania przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego za nienależnie pobrane.

Od żadnej z wydanych w powyższym zakresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

Na dzień kontroli w OPS w Kluczborku nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub osoby pobierającej to świadczenie uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano dokumentację **29** postępowań (21%) wszczętych w związku ze złożeniem wniosku o przyznanie świadczeń z funduszu

³ Dalej określane jako „Rozporządzenie”.

alimentacyjnego, z czego w **23** sprawach wydano decyzje o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaś w **6** postępowaniach wydano decyzję odmawiającą prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jak również **9** decyzji (100%) o nienależnie pobranych świadczeniach z funduszu alimentacyjnego.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń oraz terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:

- 1) ustalenia prawa do świadczeń osobie uprawnionej pozostawiającej pod opieką opiekuna prawnego, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy;
- 2) umorzenia przez organ właściwy dłużnika należności, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy;
- 3) umorzenia przez organ właściwy wierzyciela należności, o których mowa w art. 30 ust. 2 ustawy.

1. Prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych

Burmistrz Kluczborka, na podstawie art. 8b oraz art. 12 ustawy upoważnił Dyrektora OPS w Kluczborku do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych (Upoważnienie Burmistrza Kluczborka z dnia 31 października 2023 r. nr PR.0052.117.2023.GDT). Na dzień przeprowadzenia kontroli upoważnieniem w zakresie prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych i prowadzenie postępowań, jednakże bez możliwości wydawania decyzji administracyjnych w przedmiotowych sprawach, dysponował również Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych (Upoważnienia Burmistrza Kluczborka

z dnia 1 kwietnia 2019 r. nr PR.I.0052.2019.GDT oraz z dnia 30 grudnia 2024 r. nr ST.0052.110.2024.MT).

Na podstawie art. 8b ustawy Burmistrz Kluczborka upoważnił **2** pracowników OPS w Kluczborku do prowadzenia postępowań oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, bez jednoczesnej możliwości wydawania decyzji administracyjnych w powyższych sprawach (Upoważnienia Burmistrza Kluczborka z dnia 30 grudnia 2016 r. nr AO.0052.55.2016 oraz z dnia 30 grudnia 2024 r. nr ST.0052.111.2024.MT). Dodatkowo, na podstawie art. 12 ustawy Burmistrz Kluczborka upoważnił również **5** pracowników OPS w Kluczborku do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, bez możliwości wydawania decyzji administracyjnych (Upoważnienia Burmistrza Kluczborka z dnia 30 grudnia 2016 r. nr AO.0052.59.2016, z dnia 31 stycznia 2017 r. nr ST.0052.19.2017.JN, z dnia 31 stycznia 2017 r. nr ST.0052.23.2017.JN, z dnia 1 września 2025 r. nr ST.0052.80.2025.MT oraz z dnia 28 października 2025 r. nr ST.0052.105.2025.MT).

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

2. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem

W trakcie kontroli stwierdzono, że wydane decyzje zawierają prawidłowe oznaczenie organu właściwego. Zgodnie z art. 2 pkt 10 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy – postępowanie w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi organ właściwy wierzyciela, którym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.

We wszystkich analizowanych przypadkach, świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1a ustawy, w związku z art. 9 ust. 1 ustawy.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w każdym przypadku zostały przyznane w prawidłowej wysokości, tj. zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy.

W przypadku ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ przyznawał takie prawo, gdy spełniony został warunek wynikający z art. 9 ust. 2

ustawy, tj. gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 1209,00 zł.

W 6 z kontrolowanych przypadków stwierdzono sytuację, w której doszło do przekroczenia kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Kwota przekroczenia była zbyt wysoka, aby w przedmiotowej sprawie zastosowanie znalazł przepis wyrażony w art. 9 ust. 2a ustawy, wskutek czego OPS w Kluczborku wydał decyzję odmawiającą prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględniał dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 9 ust. 3 ustawy.

W sytuacji uzyskania dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy dzielono osiągnięty w tym roku dochód przez liczbę miesięcy, w których był uzyskiwany, jeżeli dochód ten był uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, co jest zgodne z art. 9 ust. 4 ustawy.

Organ, w przypadku wszystkich decyzji orzekających o prawie do świadczeń z funduszu alimentacyjnego poddanych kontroli, przytaczając tekst rozporządzenia, czynił to bez podziału na poszczególne jednostki redakcyjne mające zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Zgodnie treścią art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Za nieprawidłowe uznaje się powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji. W orzecznictwie sądowo-administracyjnym wskazuje się bowiem, że podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł jego publikacji⁴. Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty,

⁴ por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 08.04.1999 r. sygn. akt. III SA 8192/98 oraz Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10.10.2007 r. o sygn. akt II GSK 177/07

paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to koniecznym jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej rzeczzonego przepisu⁵.

Na podstawie dokumentacji świadczeniobiorców stwierdzono, że we wszystkich skontrolowanych przypadkach osoby, którym przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego spełniały warunki i kryteria dochodowe, uprawniające do otrzymania przedmiotowego świadczenia. Wysokość oraz okres, na jaki przyznano świadczenia nie budzą zastrzeżeń.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

3. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego

W każdym przypadku postępowanie w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostało wszczęte przez organ na wniosek strony.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wniosek zawierający:

- 1) dane dotyczące członków rodziny, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz o ile wnioskodawca posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy o przekazaniu organowi egzekucyjnemu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu;
- 3) oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, oraz zaświadczenia lub oświadczenia i inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego będącego przedmiotem wniosku, zgodnie z wymogami art. 15 ust. 4 ustawy.

W przypadku dokumentacji dotyczącej spraw 2 dłużników alimentacyjnych stwierdzono błędy przy wypełnianiu wywiadów alimentacyjnych, w postaci:

- 1) braku pieczęci organu właściwego na druku wywiadu alimentacyjnego oraz braku daty i podpisu osoby upoważnionej do przeprowadzenia wywiadu w imieniu organu, w odniesieniu do postępowania prowadzonego wobec

⁵ por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24.04.1983 r. sygn. akt II SA 20/83

dłużnika alimentacyjnego o sygn. ŚRiA.4141.35.2025.MON (numer wezwania na wywiad alimentacyjny);

- 2) nieuzupełnienia informacji odnośnie stanu zdrowia dłużnika w sytuacji, w której przedłożył orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w odniesieniu do postępowania prowadzonego wobec dłużnika alimentacyjnego o sygn. ŚRiA.4141.43.2025.KU (numer wezwania na wywiad alimentacyjny).

OPS w Kluczborku, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności odpowiednio dane wnioskodawców oraz członków ich rodzin, o których mowa art. 15a ust. 1 ustawy.

W aktach poddanych kontroli postępowań zakończonych wydaniem decyzji rozstrzygających w zakresie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego stwierdzono założenie metryk spraw. Metryki poddanych kontroli spraw administracyjnych nie zawierały wszystkich wymaganych informacji określonych w art. 66a § 2 k.p.a., nie wyszczególniono bowiem informacji o czynnościach związanych z weryfikacją danych zawartych we wniosku ze stanem faktycznym, zaś w przypadku akt spraw prowadzonych do postępowań zakończonych wydaniem decyzji o nienależnie przyznanych świadczeniach z funduszu alimentacyjnego metryki uwzględniały czynności podejmowane przez organ w innych postępowaniach odnoszących się do tych samych osób. Zgodnie z treścią art. 66a § 2 k.p.a. w treści metryki sprawy wskazuje się wszystkie osoby, które uczestniczyły w podejmowaniu czynności w postępowaniu administracyjnym oraz określa się wszystkie podejmowane przez te osoby czynności wraz z odpowiednim odesłaniem do dokumentów określających te czynności, zatem każde postępowanie administracyjne prowadzone przez organ administracji publicznej winno zawierać osobną metrykę odzwierciedlającą czynności podejmowane w tym konkretnym postępowaniu.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

4. Terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom

W kontrolowanych sprawach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z wniosków złożonych od dnia 1 sierpnia 2025 r. do dnia 31 października 2025 r.

ustalano na okres świadczeniowy, tj. od dnia 1 października 2025 r. do dnia 30 września 2026 r. W pozostałych przypadkach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalano do końca właściwego okresu świadczeniowego (2024/2025 dla wniosków złożonych pomiędzy 1 stycznia 2025 r. a 31 lipca 2025 r. bądź 2025/2026 dla wniosków złożonych od 1 listopada 2025 r.) począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, co jest zgodne z art. 18 ust. 1 ustawy.

We wszystkich poddanych kontroli sprawach wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej dokonywana była dopiero po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

5. Sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji

Według stanu na dzień 23 kwietnia 2026 r. Gmina Kluczbork w okresie poddanym kontroli na obszarze swojego działania miała 185 dłużników alimentacyjnych.

W trakcie kontroli poddano weryfikacji dokumentację **20** (11%) dłużników alimentacyjnych, która dotyczyła:

- **3** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym wierzyciela jest Burmistrz Kluczborka, natomiast organem właściwym dłużnika alimentacyjnego jest organ innej gminy;
- **7** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym dłużnika jest Burmistrz Kluczborka, natomiast organem właściwym wierzyciela jest organ innej gminy;
- **10** dłużników alimentacyjnych, dla których zarówno organem właściwym dłużnika, jak i wierzyciela jest Burmistrz Kluczborka.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy organ właściwy dłużnika przekazywał komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności dane uzyskane podczas wywiadów alimentacyjnych oraz zawartych w oświadczeniach majątkowych dłużnika.

W okresie objętym kontrolą w **17** sprawach, w którym organem właściwym dłużnika był Burmistrz Kluczborka, dłużnik został wezwany do stawienia

w OPS w Kluczborku w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. Wezwanie zostało podjęte przez **9** dłużników alimentacyjnych, natomiast w pozostałych **8** przypadkach dłużnicy nie podjęli wezwania (przesyłki były dwukrotnie awizowane, po czym następował skutek określony w art. 44 § 4 k.p.a.). Spośród dłużników, do których skierowano wezwanie **4** stawili się w OPS w Kluczborku w wyznaczonym terminie w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego, zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 ustawy.

W **4** sprawach, w których Burmistrz Kluczborka był organem właściwym dłużnika, a dłużnik nie stawiał się w wyznaczonym terminie na wywiad alimentacyjny, nie wszczynano postępowań w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, ponieważ wydane w poprzednich latach decyzje administracyjne w tym przedmiocie pozostawały w mocy. W **3** sprawach, w następstwie zwrotu zawiadomienia do organu z uwagi na brak pobytu dłużnika pod wskazanym adresem, OPS w Kluczborku zwracał się do komornika z wnioskiem o ustalenie aktualnego miejsca zamieszkania. W przypadku postępowania o sygn. ŚRiA.4141.6.2025.KU (numer wezwania na wywiad alimentacyjny) uzyskano informację, że aktualnym miejscem zamieszkania dłużnika pozostaje gmina Gorzów Śląski, o czym poinformowano organ właściwy wierzyciela. W odniesieniu do pozostałych postępowań OPS w Kluczborku nie uzyskał odpowiedzi na dzień przeprowadzenia kontroli. Postępowanie w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych zostało wszczęte w **2** sprawach, które zakończyły się wydaniem decyzji uznających tych dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych.

W każdej ze spraw organ właściwy dłużnika na podstawie art. 6 ustawy informował organ właściwy wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz ich efektach.

Zgodnie z art. 27 ust. 7 ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile jego adres zamieszkania był znany, oraz organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu

Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy.

Zgodnie z art. 27 ust. 7a ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach wynikających z tytułu należności ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy.

W przypadku postępowania prowadzonego wobec dłużnika alimentacyjnego, zakończonego wydaniem przez OPS w Kluczborku decyzji w przedmiocie uznania go za osobę uchylającą się od zobowiązań alimentacyjnych z dnia 29 sierpnia 2025 r. nr ŚRiA.4141.28.2025.MON, doszło do znacznego opóźniania w podjęciu przez organ działań wobec dłużnika po tym, jak przedmiotowa decyzja stała się ostateczna.

W realiach omawianego postępowania po wydaniu decyzji w dniu 29 sierpnia 2025 r. nastąpił skutek przewidziany w art. 44 § 4 k.p.a. z uwagi na niepodjęcie w terminie przez stronę decyzji w placówce operatora pocztowego. Pierwotne awizowanie nastąpiło w dniu 2 września 2025 r., zatem uwzględniając terminy przewidziane w art. 44 k.p.a., jak również 14-dniowy okres na wniesienie przez stronę odwołania od decyzji, zgodnie z treścią zawartego pouczenia oraz art. 129 § 2 k.p.a., decyzja stała się ostateczna w dniu 2 października 2025 r. Mając powyższe na uwadze, czynności przewidziane przez art. 5 ust. 3b ustawy względem dłużnika zostały podjęte przez OPS w Kluczborku dopiero w trakcie prowadzenia działań kontrolnych w jednostce, w następstwie zwrócenia uwagi pracowników merytorycznych na omawiane okoliczności⁶. Biorąc pod uwagę, że działania wobec dłużnika zostały podjęte przez organ ponad pół roku po tym, jak decyzja wydana w sprawie stała się ostateczna należy stwierdzić, iż doszło do znacznego opóźnienia w realizacji przez organ właściwy dłużnika działań przewidzianych w przepisach ustawy, co może mieć negatywny wpływ na skuteczność egzekucji w sprawie.

W odniesieniu do postępowania prowadzonego wobec dłużnika alimentacyjnego, zakończonego wydaniem przez OPS w Kluczborku decyzji w przedmiocie uznania go za osobę uchylającą się od zobowiązań alimentacyjnych z dnia 16 marca 2026 r.

⁶ W dniu 23 kwietnia 2026 r. organ skierował wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383) oraz skierował zapytanie do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców czy dłużnik posiada uprawnienia do kierowania pojazdami.

nr ŚRiA.4141.68.2025.KU, doszło do potencjalnego naruszania przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia Dyrektywy 95/46/WE (Ogólne Rozporządzenie o ochronie danych)⁷.

W ramach działań podejmowanych wobec dłużnika alimentacyjnego przez organ właściwy dłużnika, zgodnie z art. 5 ust. 3b ustawy, w dniu 16 kwietnia 2026 r. OPS w Kluczborku skierował do Ministra Cyfryzacji wniosek o udostępnienie danych z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, jednakże w treści przedmiotowego wniosku, w punkcie dotyczącym zakresu żądanych informacji, wskazano dane osobowe niewłaściwego dłużnika. Biorąc pod uwagę zaistniałą sytuację zachodzi konieczność przeprowadzenia przez administratora danych osobowych jednostki kontrolowanej oceny skutków naruszenia oraz podjęcia dalszych działań w sytuacji, w której naruszenie miałoby charakter istotny.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

6. Stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku, do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia przyznawane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Zgodnie z oświadczeniem z dnia 24 kwietnia 2026 r., złożonym przez Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych OPS w Kluczborku, obowiązek ten jest regularnie realizowany.

Z przedłożonych danych wynika, iż na dzień 22 kwietnia 2026 r. stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych w Gminie Kluczbork wynosił **25 837 941,75**

⁷ Nazywanego dalej „RODO”

zł. W okresie od 1 stycznia 2025 r. do 31 marca 2026 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **644 982,21 zł**, w tym:

- 154 389,45 zł - kwota stanowiąca dochód budżetu państwa (60% wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego);
- 102 926,21 zł - kwota stanowiąca dochód własny gminy (40% wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego);
- 387 666,55 zł – wyegzekwowane odsetki stanowiące dochód budżetu państwa.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie

7. Realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do Budżetu Państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków

Na podstawie analizowanej dokumentacji ustalono, że Burmistrz Kluczborka wywiązuje się z obowiązku wynikającego z art. 27 ust. 4 ustawy, terminowo przekazując Wojewodzie Opolskiemu dochody budżetu państwa w wysokości 60% kwot należności głównych oraz 100% odsetek ustawowych za opóźnienie, wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego.

Zgodnie z oświadczeniem Głównego Księgowego OPS w Kluczborku z dnia 24 kwietnia 2026 r. 40% kwot należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych, stanowiących dochód własny gminy przeznaczanych jest na bieżącą obsługę związaną z zadaniem, w szczególności na wynagrodzenie pracowników wraz z pochodnymi, odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, organizację szkoleń oraz zakup artykułów biurowych, co czyni zadość realizacji obowiązku organu określonego w art. 27 ust. 6 ustawy.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia, w postaci:

- 1) braku jednostek redakcyjnych w przypadku przytaczanego w podstawie prawnej wydawanych decyzji aktu wykonawczego;
- 2) prowadzania metryk spraw w sposób niezgodny z art. 66a § 2 k.p.a.;

- 3) błędów formalnych na drukach wywiadów alimentacyjnych;
- 4) kumulacji kilku postępowań na jednym wydruku metryki w przypadku decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia, co narusza art. 66a § 2 k.p.a.

2. Nieprawidłowości:

- a) **kluczowe**: nie stwierdzono;
- b) **znaczące**: nie stwierdzono;
- c) **zwykłe**, w postaci:
 - 1) znacznego opóźnienia w podjęciu przez organ właściwy dłużnika działań wobec dłużnika alimentacyjnego w sprawie zakończonej wydaniem decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych z dnia 29 sierpnia 2025 r. nr ŚRiA.4141.28.2025.MON;
 - 2) potencjalnego naruszenia przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia Dyrektywy 95/46/WE (Ogólne Rozporządzenie o ochronie danych), w związku z działaniami podjętymi wobec dłużnika alimentacyjnego.

Przyczynami stwierdzonych uchybień formalnych oraz nieprawidłowości są przede wszystkim niski poziom staranności techniczno-wykonawcze oraz wadliwa praktyka Ośrodka. Brak jednostek redakcyjnych w podstawach prawnych decyzji oraz błędy na drukach wywiadów wynikają z niedokładnego redagowania dokumentów i stosowania niezwyfikowanych szablonów pism. Z kolei prowadzenie metryk spraw niezgodnie z przepisami k.p.a. – w tym niedopuszczalna kumulacja kilku postępowań na jednym wydruku – jest skutkiem błędnej wykładni przepisów kancelaryjnych. W zakresie działań merytorycznych źródłem problemów jest opieszałość i błędne stosowanie procedur, gdzie zwleknięcie z podejmowaniem czynności doprowadziło do znacznego opóźnienia w działaniach wobec dłużników alimentacyjnych, a wadliwa ocena podstaw prawnych i brak adekwatności w dysponowaniu informacjami wywołały ryzyko naruszenia przepisów unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO).

Wskazane powyżej **nieprawidłowości**, z uwagi na ich charakter oraz wagę, nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki kontrolowanej, niemniej skutkują:

- 1) narażeniem Skarbu Państwa na pomniejszenie przychodów z tytułu egzekucji od dłużnika alimentacyjnego środków przeznaczonych na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w związku ze znacznym opóźnieniem w podjęciu przez organ właściwy dłużnika działań wobec dłużnika alimentacyjnego w sprawie zakończonej wydaniem decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 2) naruszeniem zasady pogłębiania zaufania uczestników postępowania do organów władzy publicznej (art. 9 k.p.a.) oraz postępowaniem wyjaśniającym ze strony Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych w sytuacji potwierdzenia naruszenia przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia Dyrektywy 95/46/WE (Ogólne Rozporządzenie o ochronie danych).

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- 1) Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczborku – w zakresie nadzoru nad realizowanymi zadaniami;
- 2) Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych – w zakresie nadzoru nad realizowanymi zadaniami;
- 3) Pracownicy OPS w Kluczborku – w zakresie prowadzenia postępowań.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia i wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej,

zalecam:

- 1) wzmocnienie bieżącego nadzoru Dyrektora OPS w Kluczborku nad prawidłowością i terminowością realizowanych zadań przez podległych pracowników;

- 2) precyzyjne formułowanie podstawy prawnej wydawanych decyzji, zgodnie z art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a.;
 - 3) dołożenie należytej staranności przez pracowników OPS w Kluczborku przy wypełnianiu druków wywiadów alimentacyjnych;
 - 4) niezwłoczne podejmowanie działań przez organ wobec dłużników alimentacyjnych w sytuacji, w której decyzja w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna;
 - 5) prowadzenie metryk spraw w sposób zgodny z art. 66a § 2 k.p.a.;
 - 6) prowadzenie odrębnej metryki sprawy dla każdego z postępowań administracyjnych;
 - 7) przestrzeganie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia Dyrektywy 95/46/WE (Ogólne Rozporządzenie o ochronie danych) przy realizacji zadań wynikających z ustawy.
- VI.** Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej rosze o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie **30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.**
- VII.** Zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej